

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat Annemieke Nijhof, algemeen directeur Deltares.

Drinkwatervoorziening 2070: samen voor een zaak van nationaal belang

Na drie droge zomers met ongekende hittegolven is klimaatverandering geen abstracte materie meer. De grotere extremen in weersomstandigheden zijn een feit en de alsmaar stijgende temperaturen hebben ertoe geleid dat we het niet meer over 'normaal' weer kunnen hebben.

In 2008 verscheen het advies van de tweede Deltacommissie. Het kabinet stelde een uitdagende vraag: kunnen we veilig in onze Delta blijven wonen? De commissie Veerman gaf als antwoord: 'Ja, dat kan'. De opgave is niet acuut, maar wél urgent. We moeten gebruikmaken van de tijd die we nog hebben en voldoende geld opzijzetten. Aan de slag.

En zo is het Deltaprogramma ontstaan, de Deltawet aangenomen en het Deltafonds ingesteld. Vooral gericht op de waterveiligheid, zeespiegelstijging, veranderende rivieren en adaptieve steden. Maar nog steeds sprak bijna niemand over drinkwater. Want terwijl we druk bezig zijn het bewustzijn van klimaatverandering te vergroten, vertelde de drinkwatersector trots dat we het schoonste en goedkoopste drinkwater van de wereld produceren. Rustig slapen dus?

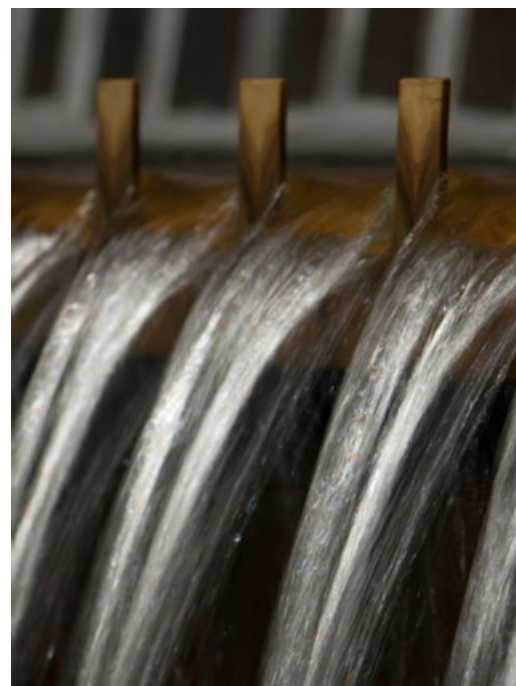
De afgelopen jaren maakte ik van dichtbij drie situaties mee die onze kwetsbaarheid toonden. Door een langdurige lozing van pyrazool in de Maas moesten de van Maaswater afhankelijke drinkwaterbedrijven hun inname stopzetten. Een ander voorbeeld is dat door een droge en zeer recreatief aantrekkelijke zomer er onbedoeld te veel zout schutwater in het IJsselmeer kwam, bij de inlaat van de drinkwaterzuivering in Andijk. En al een paar zomers communiceert Vitens dat het de vraag naar drinkwater nauwelijks aankan en roept het bedrijf op tot zuinig watergebruik. Kortom: de bronnen voor onze drinkwatervoorziening komen steeds verder onder druk te staan.

Drinkwaterbedrijven zouden zichzelf een uitdagende vraag kunnen stellen! Hebben we in 2100 nog steeds een betrouwbare drinkwatervoorziening en voor welke prijs?

Waarom is er geen nationaal programma waarin we kijken naar onze beschikbare bronnen: zou het niet mooi zijn als we overal altijd kunnen rekenen op ten minste twee verschillende bronnen? Grondwater, oppervlaktewater, infiltratiewater, gerecirculeerd water? Zou het niet mooi zijn als we altijd voldoende buffer kunnen aanspreken waarmee we 2 tot 3 weken voorraad hebben wanneer een belangrijke bron (het IJsselmeer, de rivieren) uitvalt? Zou het niet mooi zijn als we een zodanig opslag- en distributiesysteem hebben dat we altijd water aan elkaar kunnen doorleveren? Dat de overcapaciteit van het ene waterbedrijf als vanzelfsprekend het tekort aan de andere kant van het land kan opvangen door simpele onderlinge doorleveringen? Zou het niet mooi zijn als we een gezamenlijke zuiveringsstrategie zouden ontwikkelen, zodat we fluctuaties in kwaliteit ook met uitwisselbare zuiveringen kunnen opvangen?

Wat ik zie, is dat elk drinkwaterbedrijf zijn eigen strategie maakt. Het grondwaterbedrijf doet dat anders dan het oppervlaktewaterbedrijf. Vanuit waar het vandaan komt en waar het trots op is. Maar denken we groot genoeg?

Mijn oproep is: vergroot de oplossingsruimte door op nationale (en misschien zelfs grensoverschrijdende) schaal de lange termijn samen te verkennen. Maak een Deltadrinkwaterprogramma. Ga er niet van uit dat de sluipende veranderingen in het watersysteem en het watergebruik door andere sectoren wel meevallen. Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Doen jullie mee?

Annemieke Nijhof,
algemeen directeur Deltares